

meg újra a világot. Így kevélységét levetkezve talál rá a helyes etikai normára: a másokon való segítség alapelveire.

Befejezésként az etikai tartalomra vonatkozóan meg kell említenünk még a mítosz és a mese viszonylatát. Manapság egyre inkább terjed a mesekutatásban és a meseértelmező felfogásban a mese mitikus értelmének, illetve a mese és a mítosz viszonyának a keresése. Azt mondhatjuk, hogy a mítosz a nagyobb közösségre, népre, nemzetre kivetített etikai normákat tartalmaz, míg a mese etikai tartalma a nagy mitikus rendszereket lebontva és egy kisebb közösségre, illetve annak értékrendjére vonatkoztatva jelenik meg.

Látjuk (és láttuk) az anderseni mesének is a nagy mitikus rendszerekhez való vonzódását, illetve azok vulgarizált megjelenését. Főszereplője ugyanis a gögös lány, kit a hübrisz vezérel, ezért sérti meg az etika normáját. Pokolbéli szenvedése Tantalosz szenvedéstörténetét idézi, kövé válása Niobé történetére emlékeztet. (Egyébként ő is gögjiének köszönhetette pusztulását.) Metamorfózisa egészen ovidiusi, pokolbéli alászállása pedig az antik és a keresztény mitológia szenvedéseit idézi. A szív szava romantikus irányba hajtja a történetet, mely az antik és keresztény felfogásra is jellemző fénnel való egyesülésben nyer örök életet.

IRODALOM

DANTE *Összes művei*, szerk.: KARDOS Tibor, Magyar Helikon, Bp., 1962.

GRAVES: *Görög mítoszok*, Európa, Bp., 1985.

Hans Christian Andersen meséi, ford.: RAB Zsuzsa, Szukits Könyvkiadó, Szeged, 2008.

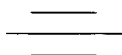
HÁRSING László: *Bevezetés az etikába*. Bíbor Kiadó, Bp., 1999.

HELLER Ágnes: *Általános etika*. Cserépvalvi, Bp., 1994.

KRÉMER Sándor: *Etikai alapvetés*. JATEPress, Szeged, 2004.

NYÍRI Tamás: *Alapvető etika*. Szent István Társulat, Bp., 1994.

SIMON Ferenc: *Az erkölcsi értékeszme története. Axio-ontológiai vázlatok az etika történetéből*. Veszprém, 1999.

TUZA TIBOR

romológus és romapedagógus

Debrecen

Mit vár el a szülő...?

Egy Hajdú-Bihar megyei kisvárosban helyzetelemzést végeztünk esélyegyenlőségi program készítéséhez. Ennek része volt a reprezentatív kérdőíves felmérés a szülők és a helybeli civil szervezetek vezetői körében. Válaszolt a szülők tíz százaléka és a civil szervezetek vezetőinek fele. Kérdéseink között szerepelt az is, hogy a válaszadó mit vár el az óvodától, az általános iskolától és a középiskolától. Az elvárások legjellemzőbb és leggyakoribb megfogalmazásai az alábbiak voltak.

Elvárások az óvodától

A szülők elvárásai:

Tiszta, rendezett környezetet várok el. A gyerekek életkorának, fejlettségének megfelelően biztosítsa a fejlődéshez szükséges személyi és tárgyi feltételeket.

A cigány gyereket ne tuszkolják be egy szekrénybe, amíg a többi játszik, hanem őt is úgy neveljék, mint a nem cigány gyerekeket. Egyforma bánásmódot. Ne kivételezzenek senkivel!

A pedagógusok minden tőlük telhetőt tegyenek meg gyermekem fejlődésének elősegítésében. Szeretettel foglalkozzanak a gyerekekkel. Együttműködést. Tudjunk mindent megbeszélni. Megértést, odafigyelést, együttműködést. Figyelmességet. Figyeljenek a gyerekre. Gyermekemre vigyázzanak és fejlesszék a képességeit. Gyermekemet biztonságban és legjobb tudásuk szerint neveljék.

Gyermekközpontú nevelést, a gyermek örömmel járjon óvodába. Segítse elő a gyermek testi, lelki, értelmi fejlődését. Biztosítsa a gyermek optimális fejlődését. Tanítsák meg gyermekemet arra, milyen közösségben lenni, készítsék fel az iskolára, és hogy jó emlékeiben őrizze meg az óvodai éveket. Kellőképpen fejlessze a gyereket. Gyermekem nyugodt, élménygazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése minden területen. Gyermekem tudatos, jó, sikeres fejlesztését. Becsület, egymás iránti tisztelet, szeretet, sok-sok játék. Azt, hogy értékes emberek érezhesse magát a gyermekem abban a környezetben is.

A gyerek felkészítését az iskolára. A gyereket korának megfelelően fejlessze, készítse fel az iskolára. Alapos felkészítést az iskolára, mert már az első osztályban is sok a követelmény. Szeretetteljes felkészítést kapjon az iskolára.

A civil szervezetek vezetőinek elvárásai:

Színvonalas nevelőmunkát! Együttműködést a lehető legtöbb területen. Kölcsönös együttműködést. Amit adunk, elvárjuk, hogy vissza is kapjuk valamilyen formában, bármilyen segítség legyen is az. Együtt és ne egymás mellett működünk. Programjainkat, rendezvényeinket támogassák. Játszóházi részvételt. Együttműködést a városi közösségi programokban.

Elvárások az általános iskolától

A szülők elvárásai:

Jó tanulási feltételeket várok el. Színvonalas tanulási lehetőséget nyugodt, békés, kulturált osztályban és nem amortizálódott tantermekben. Normális és nyugodt körülményeket. A tanuláshoz szükséges rendezett környezetet és megfelelő képzést. Játékos udvar biztosítása. Rendezett tanulási körülményeket. Tiszta, rendezett környezetet és jó pedagógusokat.

Ne legyen kiközösítve cigány gyermekem! Ne tegyenek különbséget a magyar és a nem magyar gyerekek között. Kivételezés nélküli oktatást. Ne legyen az iskolában cigány osztály! Az osztályokban csökkenjen a roma gyermekek száma. Ne legyenek romák az iskolában!

A pedagógus úgy vigyázzon a gyerekekre, mintha a sajátja lenne. Biztonságban legyen a gyermekem, ne bántsák. Ne bántsák a gyerekeket! Odafigyelést és sok megértést. Fogadják el a gyermekemet meglévő adottságaival és képességeivel együtt. A pedagógusok minden tőlük telhetőt tegyenek meg ahhoz, hogy gyermekem minél sikeresebb legyen, egyre jobb eredményeket érjen el. A tanárok is együttműködjenek velem, ha valami baj van a gyerekekkel, azt meg tudjuk beszélni higgadtan. Több odafigyelést. A tanárokkal való együttműködést. Színvonalas oktatást és bánásmódot. A gyermekemmel való törődést és segítségnyújtást a tanulásban. Együttműködést.

Gyermekem jól érezze magát az iskolában, és a legmagasabb szintű oktatásban részesüljön. Példamutató nevelést és oktatást. Tanuljon meg írni, olvasni, számolni. Tanítsák meg minden alapvető dologra úgy, hogy közben jól érezze magát. Kötelesség- és tiszteltudó gyerek legyen belőle. Lassúbb előrehaladást a tananyagban, hogy a gyerekek rendesen megtanuljanak mindent. Lassúbb tanmenetet, hogy a gyerekek jobban megtanulhassák a tananyagot. A legjobbat kihozni minden gyerekből. Biztonságban legyen, és minőségi oktatást kapjon. Általános műveltség megszerzését és önálló életre nevelést. A gyerek kiváló oktatását és szeretetteljes viszonyt. Megfelelő oktatásban részesüljön a gyerek. Építse be gyermekem tudatába és bioritmusába a mindennapi feladatok megoldásának fontosságát. A gyermek egyéni képessége-

inek fejlesztését a lehető legmagasabb színvonalon. Színvonalas oktatást. Neveljen, és tanítsa meg a gyermekemet tanulni. A legjobb oktatást kapja a gyermekem. A gyermek bármely szakmát, foglalkozást választ, az alapok biztosak legyenek. Jó tanulást összefogással. A gyermekemet szépre és jóra tanítsák. A gyerekek fejlődése kiegyensúlyozott legyen. Normális iskolai közösséget. Fegyelmet és tisztelet tudást. Nagyobb önbizalom megszerzését. Tudást, becsületességet, tiszteletet mások iránt. Magas színvonalú oktatást. Hatékony oktatást, és hogy egyénileg, képességeihez mérve tudja elsajátítani a gyerek azt a tananyagot, amit kell.

Különböző fejlesztő foglalkozásokon is részt vehessen a gyermekem. Legyenek színes fakultatív foglalkozások.

Megfelelő alapot a továbbtanuláshoz. A gyermekem rendelkezzen minden az általa választott középiskolába való bejutáshoz szükséges szilárd tantárgyi tudással. Felkészüljön a középiskolára. Biztosítsa a gyerek számára az általános műveltség elsajátítását, és felkészüljön a középiskolára. Alapvető emberi értékeket közvetítsen gyermekem számára, és biztosítsa a továbbtanulás lehetőségét. Készítsék fel a középiskolai továbbtanulásra. Megfelelő képzést, hogy a továbbtanulásban is boldoguljon. Rendet, fegyelmet, jó felkészítést a továbbtanulásra. Kellő alapot a középiskolához. Gyermekem megszerezze azt a tudást, amit majd egy jó középiskolában tovább tud fejleszteni, hogy jó szakember váljék belőle.

A civil szervezetek vezetőinek elvárásai:

Az iskolába járó gyerekek figyelemmel kísérését, előrehaladásuk segítését és követését. Közös gondolkodást, együttműködést a programban. Jószomszédi viszonyt. A tömegsport munka erősítését, a jól sportolók továbbképzését. Rendezvényeinken együttműködő, segítő hozzáállást. Folyamatos kapcsolattartást a gyermekek érdekében. Programjaink iránt érdeklődjenek, és látogassák is azokat. Az iskola is közelítsen felénk, ne csak mi az iskola felé, és nyitottabbak legyenek a hozzájuk intézett kérések iránt. Együtt és ne egymás mellett működjünk.

Elvárások a középiskolától

A szülők elvárásai:

A pedagógusok figyeljenek oda a gyermekemre. Együttműködést. A pedagógusokkal való együttműködést.

Ne okozzon csalódást a gyerekeknek. Normális iskolai közösséget. Megfelelő bánásmódot. Gyermekem jól érezze magát az iskolában, és a legjobb szintű oktatásban részesüljön. Növelje a tudását úgy, hogy a jövőben is érjen el valamit a gyerek, ne munkanélküli legyen belőle! Szakmai tudásával munkahelyet tudjon találni a gyermekem. Színvonalas oktatást. Megfelelően készítse fel gyermekemet az érettségire és a továbbtanulásra. Legyen célja a gyerekeknek, tudja építeni az életpályáját. Magas tudást. Sokrétű tapasztalatok és erkölcsi normák elsajátítását. A szakmát tanulja meg. Korszerű, színvonalas oktatást. A gyermekemből jó szakember váljék.

Olyan szintű oktatást, amelynek birtokában bármelyik főiskolára sikerrel felvételizhet. Segítse gyermekemet sikeres érettségi vizsga letételére, emellett járuljon hozzá az életre való felkészüléshez. Megfelelő képzést szakmaszerzéshez, továbbtanuláshoz. Felkészítést az egyetemre. Olyan oktatásban részesítsék a gyereket, ami az egyetemi vagy főiskolai tanuláshoz megfelelő.

A civil szervezetek vezetőinek elvárásai:

Folyamatos kapcsolattartást. Látogassák programjainkat, vegyenek részt a rendezvényeinken. Segítő munkánkat viszonzózzák azzal, hogy az általunk szervezett idegen nyelvi, számítógép-kezelői és más tanfolyamokhoz helyet, eszközöket, feltételeket biztosítanak.

Összefoglalóan elmondhatjuk, hogy az infrastruktúra vonatkozásában az „amortizálódott tantermek” kiváltása, a humán-erőforrás tekintetében a „jó pedagógusok” biztosítása a kiemelt javaslat. A szegregált oktatás, illetve diszkrimináció megszüntetését a szülők egy része integ-

rált csoportszervezésben és egyenlő bánásmód biztosításában látja megvalósíthatónak, a szülők más része pedig a romák számának csökkentésével vagy a roma tanulóknak az iskolából való eltávolításával szeretné elérni. A gyerekekkel való bánásmódot szeretnék kedvezőbbre változtatni, elérni azt, hogy a gyerekek szeressenek óvodába és iskolába járni. Gyermekközpontú nevelést és oktatást akarnak. Minőségi oktatást követelnek. Kiemelik az egyéni fejlesztés, a tanulás tanítása, az „összefogásban”, azaz kooperatív technikák alkalmazásával végzett tanulás jelentőségét, a rend és fegyelem biztosítását, ami nélkül nem működhet a szabadságra nevelés, indirekt megfogalmazásban a kompetenciák fejlesztését, „színes fakultatív foglalkozások” biztosítását. Kiemelt hangsúlyt kap továbbá a javaslatokban a sikeres továbbhaladás és szakmaszerzés garantálása. Sajnálatos, hogy a normális pedagógus-szülő együttműködések elmaradása, ami a megfogalmazásokból kitűnik, jelenleg akadályozza az iskolahasználók javaslatainak érvényesülését.

Mindezt abban a reményben tettük közzé, hogy vizsgálatunk ösztönzést jelenthet valamennyi közoktatási intézmény számára hasonló – és anonim – kérdőíves felmérés végzéséhez. A „Mit tud adni...?” és „Mit vár el...?” kérdésének tisztázásához. Az intézményhasználók, a helyi társadalom jogos igényeinek érvényesítéséhez és az „adok-kapok” alapon megvalósuló együttműködések fejlesztéséhez. Ez segít bennünket a pedagógiai programok felülvizsgálatában, megújításában, a folyamatos önfejlesztésben.

SZERZŐINK, MUNKATÁRSAINK FIGYELMÉBE!

Tisztelettel kérjük szerzőinket, hogy kéziratukat a szerkesztőség címére küldjék: 6725 Szeged, Hattyas sor 10. A borítékra feltétlenül írják rá, hogy *kézirat*. Csak „gévelt”, 8–10 lapnál nem nagyobb terjedelmű kéziratokat fogadunk el. A kéziratot 1 példányban, 12-es betűmérettel, normál géppapíron, a „gépelési hibák” gondos javításával, a felhasznált szakirodalom pontos feltüntetésével (szerző, cím, hely, kiadó, lapszám) kérjük. A közérthetőség megkívánja azt is, hogy az elkerülhetetlen idegen szakkifejezések magyar megfelelőzéséről, értelmezéséről se feledkezzünk meg. Kérésünk az is, hogy a szövegbe iktatott rajzos, ábrás, illusztrációs megoldásoktól lehetőleg tekintsünk el.

Azok a szerzők, akik megfelelő feltételekkel rendelkeznek, a számítógéppel írt kéziratot e-mailben küldhetik el.

Nagyon fontos, hogy írják föl *beosztásukat, munkahelyük, iskolájuk pontos nevét, helyét, valamint irányítószámot lakcímüket*.

Felhívjuk továbbá szerzőink figyelmét, hogy másodközlésre nem vállalkozunk. Szerkesztőségünknel is érvényes az az általános gyakorlat, hogy kéziratot nem őrzünk meg és nem is küldünk vissza.